

Nr 926

Av herrar **Johansson** i Skärstad och **Boo**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 43, angående ökad utbildning av journalister m. m.

(Lika lydande med motion nr 740 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 43 framlägges förslag angående ökad utbildning av journalister. Förslaget innebär bl. a. att utbildningstiden utökas och att de nuvarande journalistinstituten i fortsättningen kommer att benämnas journalisthögskolor. Utbildningen av journalister kommer sålunda även fortsättningsvis att bedrivas vid fristående läroanstalter.

Det allmänna engagerade sig relativt sent i journalistutbildningen. Sådan utbildning i statlig regi infördes genom riksdagens beslut 1962 om inrättande fr. o. m. läsåret 1962/63 av två journalistinstitut i resp. Stockholm och Göteborg. Den uppläggning som ifrågavarande utbildning därvid fick ansågs i viss mån ha karaktären av försöksverksamhet.

Den nu föreliggande propositionen bygger på en sakkunnigutredning inom ecklesiastikdepartementet publicerad under titeln *Betänkande angående journalistutbildningen* (stencil E 1966: 7). Departementschefen frångår utredningsmannens förslag på flera punkter. Beträffande några av dessa vill vi särskilt uttrycka vår tillfredsställelse. Utredningsmannen hade föreslagit, att utbildningen även i fortsättningen skulle bygga på studentexamen under det att departementschefen förordar, att som allmänt villkor för tillträde till journalistutbildning bör gälla krav på att den sökande genomgått fackskola, gymnasium eller motsvarande utbildning. Vi finner det angeläget med åtgärder som inte utestänger fackskoleutbildade sökande för den händelse många sådana med gymnasieutbildning skulle anmäla sig. Denna fråga bör beaktas vid utarbetandet av det nya systemet för elevintagning.

Vidare hade utredningsmannen föreslagit viss differentiering de båda skolorna emellan beträffande dimensioneringen. Sålunda skulle skolan i Stockholm ges högre kapacitet än den i Göteborg samtidigt som de båda läroanstalterna var för sig skulle få en speciell utbildningsprofil. Departementschefen lämnar emellertid dessa synpunkter åsido och föreslår att vid vardera skolan årligen skall intagas 120 elever och att samma möjligheter vad avser linjeval skall förefinnas vid dem båda. Enligt vår uppfattning är det av stort värde att de båda högskolorna på detta sätt jämsättes.

Delade meningar har anmälts när det gäller huruvida ifrågavarande utbildning skall förläggas till särskilda läroanstalter eller integreras med universiteten. Som nämnts förordar departementschefen det förstnämnda alternativet. Vi är för vår del inte heller beredda att nu föreslå någon annan ordning. Skäl kan emellertid anföras för den nämnda integreringen med universiteten. En sådan skulle sålunda kunna leda till rationellare användning av lärare och lokaler. Det förhållandet att massmediaforskningen är förlagd till universiteten kan också åberopas i detta sammanhang. Värdet av de vidgade möjligheterna till gemenskap med andra studerande bör inte heller förbli obeaktad.

Det synes emellertid svårt att överföra journalistutbildningen till universiteten om för tillträde till dessa skall krävas genomgåendet gymnasium, en fråga till vilken ställning dock inte kan tas i detta sammanhang. Dessutom kan den uppläggning som universitetsundervisningen nu har knappast med fördel utnyttjas för journalistutbildningen. Om en reformering mot kortare kurser, s. k. creditsystem, sker synes emellertid det sistnämnda motivet mot en universitetsintegrering minska i tyngd.

Frågan om journalistutbildningens organisation kan emellertid böra omprövas i en framtid. I det sammanhanget torde integrering med universiteten av vissa andra läroanstalter på postgymnasial nivå också få övervägas. Detta får anses vara ett fullföljande av en linje som redan fastslagits av riksdagen.

Enligt det föreliggande förslaget skall utbildningstiden vid journalisthögskolorna vara tvåårig i stället för ettårig som vid de nuvarande journalistinstituten. Även om ökningen av studietiden dock i verkligheten inte kan anses motsvara ett helt år, eftersom den tidigare förpraktiken kommer att ersättas av studiepraktik inkluderad i de nämnda två åren, skapar förslaget förutsättningar för en väsentlig förbättring av den postgymnasiala journalistutbildningen. Man torde emellertid kunna räkna med att bland dem som genomgått journalisthögskolan kommer att finnas personer som vill fördjupa sina studier ytterligare. För dem som inte genomgått gymnasium måste emellertid möjligheterna i detta avseende bedömas som mycket begränsade, då det enligt nu gällande ordning saknar rätt att bedriva studier vid universitet. Vi anser därför att journalistexamen bör berättiga till inträde vid universitet och högskolor. En närmare översyn av denna fråga bör komma till stånd, så att vårt förslag i detta avseende kan förverkligas i anslutning till att den första utexamineringen vid journalisthögskolorna sker.

Beträffande förslaget att förpraktiken skall ersättas av studiepraktik under den tredje terminen vill vi anföra följande. Även om systemet med förpraktik är överlägset ur vissa synpunkter — bl. a. därigenom att det delvis kan användas som intagningsinstrument — får den föreslagna ord-

ningen med studiepraktik betraktas som den bästa lösningen. När det gäller de praktikplatser som erfordras är det angeläget att de får rimlig spridning. Det förhållandet att högskolorna kommer att lokaliseras till storstäder får sålunda inte leda till att praktikplatserna koncentreras till de stora tidningarna i nämnda områden. Det bör vara av värde för många journalister att vara förtrogna med den variation i arbetsuppgifterna som journalisten på en mindre tidning konfronteras med. Naturligtvis måste det också vara betydelsefullt för de mindre tidningarna, att de ges möjlighet att bland de utbildade journalisterna kunna rekrytera sådana som fått sin studiepraktik på en tidning av detta slag.

I anslutning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 43 angående ökad utbildning av journalister m. m. måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag syftande till sådan ändring av gällande bestämmelser att journalistexamen berättigar till inträde vid universitet och högskolor.

Stockholm den 11 april 1967

Sven Johansson (cp)
i Skärstad

Karl Gust. H. Boo (cp)
